A world map in shades of blue with a small yellow dot located in Sweden. The map is centered on the Atlantic Ocean.

En skola på vetenskaplig grund – gränsöverskridande mellan akademi, lärarutbildning och skolpraktik

Stephan Rapp
Högskolan för lärande och kommunikation

Gränsöverskridande

Vetenskap och skola – Diskussion

- David Hargreaves "Lecture 1996"

Vetenskap och beprövad i skollagen

*Utbildningen ska vila på vetenskaplig
grund och beprövad erfarenhet
(2010:800 1 kap. 5 § 3 st).*

Likvärdig utbildning

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (2010:800 1 kap. 9 §)

Vetenskap och beprövad erfarenhet – vad är det?

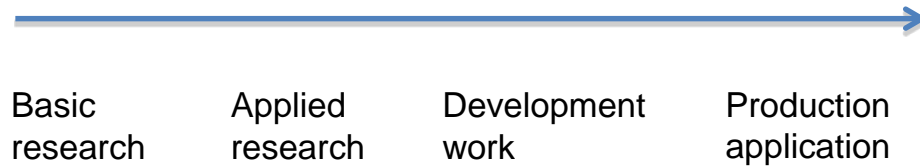

Vetenskap – positivism

- Research could – in a positivistic approach – predict effects of certain ways of acting
- “What works”
- Research can only tell us what worked in a particular situation, not what will work in any future situation (Biesta 2007).

Forskning och utveckling - en linjär modell

Vetenskap – politik

- It is widely believed that research has not played the major role that it should have done shaping educational policy and practice, either in schools or in local and national government. Social and educational researchers often argue...that the phenomena they study are more complex and more difficult to investigate than those with which most natural science deals (Foster 1998).

Läraryrket och vetenskap

1. Eleven alltid i centrum,
2. Läraryrket och den professionella yrkesutövningen,
3. Att upprätthålla lärares yrkesetik samt
4. Lärares samhällsuppdrag.

Man skriver att lärare i sin yrkesutövning förbinder sig att:

- Bedriva och utveckla sitt arbete utifrån såväl vetenskap som beprövad pedagogisk erfarenhet
- ta ansvar för att utveckla sin kompetens för att kunna bedriva god undervisning och följa den yrkesmässiga och vetenskapliga utvecklingen inom sitt yrkesområde

BEPRÖVAD ERFARENHET

Beprövad erfarenhet – vad är det?

Enligt Högskoleverket (2008) är beprövad erfarenhet:

- Något mer än erfarenhet, den är prövad
- Dokumenterad, i varje fall på något sätt kommunicerad så att den kan delas med andra
- Kollegialt granskad utifrån kriterier som är relevanta för erfarenhetens verksamhetsinnehåll
- Prövad utifrån etiska principer

- Kommer därmed nära det vetenskapliga arbetssättet även om innehållet kan vara ett annat än det vetenskapligt genererade.

**vetenskap
OCH
beprövad erfarenhet**

Högskolan – vetenskap och beprövad erfarenhet

Högskolelag (1977:218) utbildningen inom högskolan ska bygga på vetenskaplig grund.

Högskolelag (1992:1434, kap. 1). Utbildningen ska baseras på beprövad erfarenhet:

2 § Staten ska som huvudman anordna högskolor för

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och
2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

Hälso- och sjukvård – vetenskap och beprövad

När det finns flera behandlingsalternativ som står i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet ska landstinget ge patienten möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Landstinget ska ge patienten den valda behandlingen om det med hänsyn till den aktuella sjukdomen eller skadan och till kostnaderna för behandlingen framstår som befogat (1982:763, 3 a §)

Hälso- och sjukvård – vetenskap och beprövad

Den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen skall utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. En patient skall ges sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård som uppfyller dessa krav. Vården skall så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Patienten skall visas omtanke och respekt (Lag om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område 1998:531 2 kap. 1 §).

Hälso- och sjukvård – vetenskap och beprövad

Frågan om när begreppet *vetenskap och beprövad erfarenhet* infördes i svensk litteratur och sjukvårdsutövningar har inte gått att utröna.

I kommentaren till hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) anges att det knappast mer än översiktligt går att i precisa termer ange vad begreppet *vetenskap och beprövad erfarenhet* står för.

Etik i sjukvården

Läkarförbundet etiska regler 19 punkter.

Punkt 4:

Läkaren ska handla i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, ständigt söka vidga de egna kunskaperna samt efter bästa förmåga och med omdöme bidra såväl till den vetenskapliga utvecklingen som till allmänhetens kännedom om denna. Efter förmåga ska läkaren alltid ställa sin kunskap till förfogande (www.lakarforbundet.se)

Bakgrund Profession

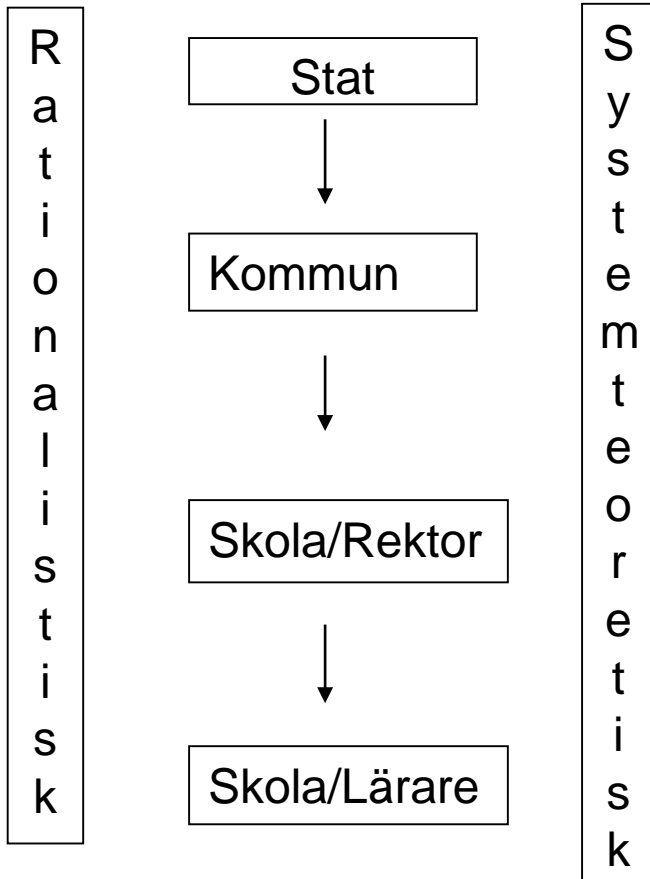
- Professioner är yrken som baserar sin inkomst och status på att de använder vetenskaplig kunskap (läkare, ingenjör, arkitekt, veterinär, vetenskapare är klassiska professioner)
- Semiprofessionerna räknas vanligen exempelvis sjuksköterska, socialarbetare, klasslärare (semiprofession betecknar yrken som har vissa, men inte alla, de klassiska professionernas attribut)

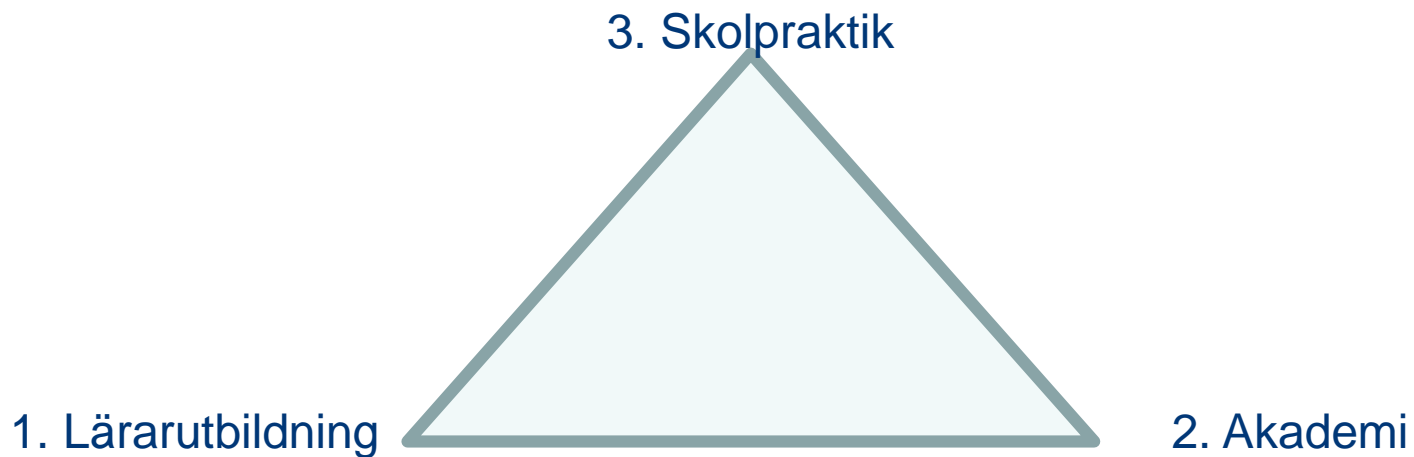
Vetenskap och beprövad erfarenhet i svensk skola

Fast och lös koppling

Gränsöverskridande

1. Lärarutbildning

- Högskolelag (1977:218) utbildningen inom högskolan ska bygga på vetenskaplig grund.
- Högskolelag (1992:1434, kap. 1). Utbildningen ska baseras på beprövad erfarenhet.

- Kandidatexamen
- Magisterexamen

2. Akademi

- Kandidatexamen
- Magisterexamen
- Masterexamen
- Licentiatexamen
- Doktorsexamen

- Fristående kurser
- Uppdragsutbildningar

3. Skolpraktik

- Vilken akademisk nivå har lärarna?
- Vilka förutsättningar ger lärares akademiska nivå?
- Hur ser lärare på akademisk utbildning?
- Vilka insatser är lärare beredda att själva göra för att höja akademisk nivå?
- Vilka strategier har skolhuvudmännen att utveckla akademisk nivå?
- Vilken kompetens krävs i skolpraktik för att höja akademisk nivå?

Vad kan göras för att öka akademisk nivå?

